

ВСЭГЭЛДЭР РСФСР-эй БА БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДУУДЭЙ ДЕПУТАДУУДАТ КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ ЭХИЛБЭ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЙ

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 2 (5154)

Пятница

Январин

3

1947 он

Сэн 20 мүнган

Бурят-монгол ард өөһэднэгөө кандидатууды дэбжүүлхэдээ Ленин—Сталиной партиие, Советскэ правительствые тойрон, арадуудай агууех вождь ба багша Исиф Виссариевич Сталини тойрон нягтаар жагсанги ба нэгэдэнги байхана харуулжа байна.

АГУУЕХЭ СТАЛИН АРАДУУДАЙ ТҮРҮҮШЫН КАНДИДАТ

Москва, Кремль

Нүхэр И. В. СТАЛИНДА

Хүндэтэ Исиф Виссариевич!

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой паровозо-бүтээлгын ба инструментальна цехүүдэй хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэднэгөө хунгуулин урда тээхи суглаан дээрэ суглараад байхадаа Улан-Удын паровозо-бүтээлгын хунгуулин округоо БМАССР-эй Верховно Советэ депутат болгохо гэжэ Танай кандидатурые угаа ехэ урматой баяртайгаар дэбжүүлэн байна.

Исиф Виссариевич, Танда хандажа паровозо-бүтээлгын округто баллотировалхаар зүбшөөлөө үгэхые халуунаар гуйжа байхадаа, билээр манай большевистскэ партида хизааргүй дуратай ба үнэн шүтэнги байханаа мэдүүлнэ гэшэбди.

Бүгдэ арадай хэрэгтэ манай заводой ажалшаддай хубитаяа оруулхан тухай мэдээсэхэ хубитай золтой байнабди.

Арбан хоёр жэлэй саада тээ, бишинхан Забайкальска город болохо Улан-Удын захга газарта транспортна машино-бүтээлгын гайхамшад эхэ завод урхан байха юм. Энэ завод хадаа социалистическэ Бурят-Монголой индустриализацие тэмдгэлжэ, тэрэнэй столицие Юун зүгэй ажайлбэрини центриүдэй нэгэ болгохо эхи табиан юм. Урлан харанх мунхаг байхан бурят-монгол ард большевистскэ паргнин дур зоригор, Танай сар үргэлжин аяларал табианай ба агууех орд арадай туһаламжа үзүүлнэнь ашаар, мүнөө сагай үйлдэрини ороо оньон техниксэ шудалхан, хүдэлмэришэн ангини карнуудтай болонон байха юм.

Түрүүшын үедэ манай предприяти хадаа паровоз ба вагон захха завод байгаа юм. Олон мянгаад вагон болон хэдэн зуугаад паровозуудые захбарилжа, өөрынгөө агууехэ түмэрзамай державада үгэнэ байнабди.

1911 ондо манай орондо мэхэтэ муухай немецко-фашистска буинтаргагшад дайлоод байхадан, манай заводой коллектив сагаа дэмы гэжэ байнгүйгөөр, шэн габыята Советскэ Армида буу зүбсэг үгжэжэ хүсэ шадлаа гамнангүй туһалан байна. Парти ба правительствын даалбарине жэштээ найаар дүүргэнэнь түлөө тус заводто Гүрэнэй Оборонны Комитедэй дамжуулгын Улаан туг үгэнэ байгаа.

Дайнай хүдэлхэ түрүүшын табанжэлэй түсэбтэ орожо байхадаа, гол продукция бүтээн гаргалга болоходонь манай заводто хүнэн бэшэ байха юм гэжэ мэдэжэ байгаабди. Тээд Ленин—Сталиной большевистска партияр хүмүүжүүлгэн советскэ хүнүүд, билээр, хала өөһэднэгөө хүсэндэ этигэжэ найдажа байгаабди. Шэнэ Сталинска табанжэлэй хоёрдох жэлые манай завод муу бэшэ показательтайгаар дабжа. Дайнай хүдэлхэ үеын бэрхшээлүүдые үсэд нэтрүүгээр дабжа, манай завод 1946 ондо программа дүүргэнэ байна. Энэиһээ хойшодоошөө ал-ба бэрхшээлүүдые дабага гарахамнай лагтай гэжэ мэдэнэбди. Юуниб гэхэдэ, советскэ арадай багша ба вожь манай инга Эсэгэ нүхэр Сталин бидэниие хүтэлжэ ба зоригжуулжа байнабуу.

Нүхэр Сталиной байхан газарта бэрхшээл ба наад түбэг болохо ябалаа советскэ ард зон айдаггүй, харин тэндэ заабол илалта туулагдадаг гэжэ найса мэдэнэбди. Танай нэрэ алдарые дурсжа, Эхэ орон тухайгаа наманжа байхадаа, билээр РСФСР-эй Верховно Советэ ба БМАССР-эй Верховно Советэ хунгаха хунгалтануудай үлэне үйлдэрини шэнэ илалтаар тэмдгэлжэ гэнэн патриотическа хүсэлтэй байнабди.

Ажалшадэй жаргахын түлөө, Эхэ оройнгоо алдар солын түлөө манай агууехэ вождь, хүндэтэ нүхэр Сталин, үни удаан жэлдэ бэе мнэдэ хуугты!

Манай Советскэ Эсэгэ орон сэсэглэн налбаржа мандаха болгогй! Ленин—Сталиной парти алдаршаг лэ!

Манай сэсэмэргэн Советскэ Правительство алдаршаг лэ!

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, интеллигентүүд ба технигүүдэй суглаан дээрэ

Үнгэрэгшэ үдэр Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводто ехэ дурасхалта үдэр болобо. Үдэшин 5 час 20 минутада энэ заводой паровозо-бүтээлгын цехын уужам ехэ Улаан булан соо РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдэй депутатуудта кандидатуудые дэбжүүл-

Суглаае хүтэлбэрлжэ президиумые хунгананай үүлээр, хүндлэлэй президиумые хунгаха дуралдал орожо, нүхэр Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-тэй Политбюрогой членүүдые ба кандидатуудые нэрлэхэднэг суглаанда байшад хүд дээрэ жагсан боджо, хүндэтэй найхаар хулеан баталба.

РСФСР-эй Верховно Советэй депутатуудта кандидатуудые дэбжүүлжэ тухайда рамна участогай начальник нүхэр Рябин гэгшэ түрүшын ээлжэндэ үгэ абажа:

— РСФСР-эй Верховно Советэй депутатта кандидат болгон манай советскэ арадай Агууехэ багша, билээр инга хүндэтэ эсэгэ Генерал-Лиссимус Исиф Виссариевич Сталини дэбжүүлнэ,— гэжэ суглаанда хуугшаддай бутанайн хангалтын хэлбэ.— Нүхэр Сталин болбол өөрынгөө бүхы ами наһые агууехэ орондоо зориулсан байна. Нүхэр Сталин агууехэ Ленинтай хамта ард зоноо Октябрьска социалистическэ революцидэ бодхожо, шэнэ советскэ гүрэнине байгуулан байна. Нүхэр Сталин хадаа манай оройн гражданин бүхэндэ ажал хэжэ, амарха, эрдэмдэ хураха, эрхэ зоригые үргэнээр түхээхэн манай советскэ гүрэнэй Конституцие зохогшош мүн.

Нүхэр Сталиной ударидалгаар манай гүрэн хүсэжэ түгэс индустриальна орон боложо, өөрынгөө хүсэтэ Улаан Армиие тогтооно, бүхы дэлхэй дээрэ ард бүгдэн эб найрамдалай бата тулгуури болонон байха.

Нүхэр Сталин болбол манай гүрэнине илалта түгэс дайн байлдаан соо баталха, дайнай удахи жэл нүүдтэ өөрынгөө оронине улам бүри хүжжээ дэбжүүлхын тулаа ард зоноо шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ тэмсэлдэ эрмэлзэн хүтэлжэ ябана.

Агууехэ Сталиной ойрын соратнигууд нүхэд В. М. Молотов ба Н. С. Хрущёв гэгшэдэй кандидатуранууд дэбжүүлэгдэб

Улан-Удын кондукторска резервын улаан булан гое найханаар гүхээрэгдэд байна. Ханануудганы вожднорой портретүүд, улаан бүд дээрэ гое найханаар зурахан лозунгууд, диаграммууд үлгөтэй байна. Хүн бүхэн хүхуюн сэнгэлшг шарайтай харагдана.

Энэ оной январин 2-то 11 чабагта Улан-Удэ станин кондукторска резервын коллективэй членүүд барандаа бүлэгтээ суглаанда ербэд.

Коллективэйнгэ хамтын суглаае главан кондуктор Иван Купшев нээбэ. Суглаанай президиум хунгананай хүлээр, тус станин партбюрогой секретарь нүхэр Татарин гэгшэ манай Эхэ оройн туйлаан агууехэ амжалтанууд тухай, Советскэ Союзые бүхэжүүлжэ тушаала Ленин-Сталиной большевистскэ партиин хээн агууехэ хүдэлмэринүүд тухай суглаанда хөөрөжэ үгэнэ.

Хуушанай кондуктор коммунист нүхэр Ворущилин болбол суглаанай түрүүлэгшэ үгэ хэлэхэ эрхэ абаад, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй депутатта агууехэ Сталиной ойрын соратник, нүгэр-

шагуй хатуу большевик Вячесла Михайлович Молотовой кандидаттурые дэбжүүлхые дуралдал оруулба. Суглаанда байлсагшад нэгэн хүшэнгээр хүд дээрэ зогсожэ нэрмээ алыг ташалгаар энэ дуралдалые найшаба.

Суглаанда хабадалсагшад угаа ехэ дэбжэлтэйгээр партинда бэшэ большевик нүхэр Мошенко болбол БМАССР-эй Верховно Советэй депутаттаи кандидатта Украин большевигүүдые хүтэлбэрлэгшэ, Ленин-Сталиной партиин үнэсэхэ хүбүүн нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой кандидатурые дэбжүүлхэднэг, суглаанда нэрмээ алыг ташалгаар энэ дуралдалые утгаба.

Үгэ хэлэнэ нүхэдүүд Копон, Кучеренко болон бусад энэ дуралдалые найшаан дүгээмэ халуун үгэнүүдые хэлэнэньнэ һүдээр суглаанда нэгэн ханалаараа шидхэднэ баталжа, дээрэ нэрлэгдэнэ кандидаттуудые республикыгаа дээдэ органдо дэбжүүлжэ гэжэ тогтоол баталба.

М. ТОЛКАЧ, парткомой секретарини орлогшо.

Шалгархан малшан Степанидэ Зайцевгай кандидатура табигдаа

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абата). Ехэ-Куналейн МТС-эй хүдэлмэришэд, трактористууд, комбайнернууд болон албахаагшад тон олоороо үсгэлдэр, январин 2-то, хамтынгаа суглаанда ербэд. РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Советүүдэй кандидатуудта кандидатуудые дэбжүүлжэ асуудалые суглаанда хабадалсагшад угаа ехэ дэбжэлтэйгээр зүбшэн хэлсэбэ.

РСФСР-эй Верховно Советүүдэй кандидатуудта кандидатта Зайцевгай кандидатурые тус суглаанда дээрэ үгэ хэлэнэ тракторна бригадын бригадир стахановец нүхэр Федоров, МТС-эй нефтбачые даагша нүхэр Лемешев, МТС-эй хүдэлмэришэн нүхэр Васильев болон бусад үнэн зүрхэнэй дэмжэнэ байгаа.

Суглаанда болбол РСФСР-эй Верховно Советүүдэй депутатта нүхэр С. М. Зайцевгай кандидатурые нэгэн ханалаараа дэбжүүлэб. Нүхэр Зайцевгай хандаан амаршлын бэшгэ эльгээжэ. «өрынгөө зүбшөөлөө үгэхые гуйхан байна.

Д. Гузынов.

Советскэ патриотка Е. Н. Пискунозагай кандидатура дэбжүүлэгдэб

Ажалшаддай депутатуудай Городской районной Советэй гүйсэдхэе комитедэй коллективэй членүүдэй хунгуулин урда тээхи хамтын суглаан болобо. Суглаанда хабадалсагшад БМАССР-эй Верховно Советүүдэй депутатта кандидатуудые дэбжүүлжэ тухай асуудал угаа ехэ дэбжэлтэйгээр зүбшэн хэлсэбэ.

Суглаанда хабадалсагшад болбол бурят-монгол арадай эрхм басаган Евгений Никитична Пискунозагай кандидатурые Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Советэй депутатта Улан-Удэ городой Кировскэ хунгуулин округто хунгадхаар дэбжүүлэб.

Нүхэр Е. Н. Пискунова болбол 1912 ондо Чита городто хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэнэ байгаа. 1931 ондо хойшо манай залуу үеинхи коммунистическээр хүмүүжүүлнэ. Багша болонон харюусалгатай ба хүндэтэй нэрээрэгээ нэрэ. И түрэтэйгөө ходоодо дүүргэжэ ябадаг

О. Жданова.

Городской районной гэгэрлэй табагы даагша.

Бурят-монгол арадай эрхм хүбүүн Доржи Цыремпилович Цыремпилоной кандидатура дэбжүүлэгдэб

Январин 2-ой үдэрэй гурбан часта Лениной орденотой Гүрэнэй Бурят-Монголой хүгжэмтэ драмын театр соо тус театрын артистууд ба Республиканска ород драмын театрын артистууд болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд сугларбад.

Хүнүүдэй нодые харалта хүчюн согтой ба баясхалантай байба. РСФСР-эй габыята артист, үгэ нахан болонон нүхэр Канниһаа эхилээд, тус театрта нахан ерэнэн тон валуухан артистууд хүртэрөө бүгдэ хүл хүнгэн ба хүхуюн солбон ябанад.

— Мүнөөдэр сэдхэл нааналаа байхан эрхм хүнүүдээ РСФСР-эй дээдэ органдо дэбжүүлхэмэй,— гэсэжэ бүлэг бүлэгээр зүбшэн байбад.

Тус театруудай эхин парторга-визацин бюрогой секретарь нүхэр Бимбаев хамтын суглаа нээхэн дээрэ тоолобо. Суглаа хүтэлжэ президиум хунгананай хүлээр, хүндэтэ президиум хунгаха тухай дуралдал оруулагдаба. Бүгдэ нэгэн хүн шэнгээр хүл дээрэ боджо, үни удаан үргэлжэлэн овади нэрбэбэ.

Арадуудай агууехэ вождь Со-

всэгэнэ, тэдэнэй ухаан бодолын, тэдэнэй оюун бэлигын мүн. Нүхэр Сталин болбол мүнөөдэрэй Ленин мүн. Тимэ дээрэнэнь бүхы наманжа боджо ябан өөрынгөө наһые таанарай үмэнэ дэлгэн гаргажа, нүхэр Сталиной кандидатурые дэбжүүлнэ. Бүхы сугларгалда халима дүүрэн баараа нэрмээ алыг ташалган соогуур салгидхан гаргаба. Нүхэр Николаевай дуралдалые РСФСР-эй габыята артист нүхэр Генинов ба ород драмын театрын артист нүхэр Колосов гэгшэд халуунаар дэмжэбэ.

— Нүхэр Сталин мандаха болгогй! — гэгэн ханхинама абян трибунаа дуулахадан тэндэ хуугшад «ура!» хашхаралдан утгаба.

Удаан СССР-эй арадай артист нүхэр Цыденжапов агууехэ Сталин-да амаршалгын телеграмма уншаба. Энэ телеграммые нэгэн дуугаар баталан абаба.

Ород драмын театрын артист нүхэр Ермолаев үгэ абажа РСФСР-эй Верховно Советүүдэй депутатта кандидат болгон бурят-монгол арадай үнэн сэхэ хүбүүн Доржи Цыремпилович Цыремпилович дэбжүүлэб.

— Нүхэр Цыремпилов болбол дайнай урда тээ партинда хүтэлбэрлхы хүдэлмэришэд байхадашы, Эсэгэ ороноо хамгаалгын фронтнууд дээрэ ябахадашы большевистскэ эрид хатуу заршамтай, парти ба правительствын даалган бүхы хүндэ хүшэр ба харюусалгатай даалбаринуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг байгаа. Энэниингөө үсүүндэнэ яларжа байхан долоон правительствена шагналнууд гэршэлжэ үгэнэ, — гэжэ хэлэхэднэг, тэндэ байгшад халуунаар утган алыга ташаба. Нүхэр Ермолаевэй энэ дуралдалые БМАССР-эй габыята артист нүхэр Владимирский, артистка нүхэр Будаева гэгшэд халуунаар дэмжэбэ.

Хамтын суглаан нүхэр Цыремпилоно хандаан бэшгэ абажа РСФСР-эй Верховно Советүүдэ хунгаха Улан-Удын № 674 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхые гуйхан тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаба.

Удаан хунгуулин урда тээхи округной суглаанда 30 хүние хунгаба,

БҮХЫ РЕСПУБЛИКАМНАЙ ХУНГАЛТАНУУДАТ БАЛЭДХЭЖЭ БАЙНА

Түрүү агитколлективэй дүй дүршэл

Түрхэнэй аймагай «Улаан Шуга» колхозой парторганизациин агитколлектив түрүү агитколлектив жэ тоологдоно. Тус агитколлективэй 18 агитатор РСФСР-эй ба МАССР-эй Верховно Сөвөдүүдтэ нгалтануудыг хэжэ тухай Укаудай толлолдохотой хамта, хунгагайга дунда агитационно-илгууламжын хүдэлмэри хэжэ илээ бэн.

Энэ агитколлективэй агитаторууд теоретиксэ дүррэн бэлдхэлтэй хүнүүд хүдэлмэрилнэ. парторганизациин секретарь нүхэр олбоос болбол коммунистуудтайгаа удаа дараы хөөрөө хэжэ, тэрэнэй политическэ бэлдхэлые алгаханайгаа нүүлээр, агитаторуудад төмилхон байгаа. Мүн тэдэртэй недели бүхэндэ семинар үргэжэ, инструктаж үгэнэ.

Эндэхи агитаторууд хадаа колхознигуудыг шэн зоригтоо ажалда оригжуулагшад болонхой. Эгээд нимээ тус колхоз гүрэндэ таряа ушааха ба үрнэ хааха түсэбүүдэ аймаг соогоо эгээн түрүүлжэ дүррэн байна.

Агитаторууд-коммунистууд нүхэд Танхаев, Бахабаева ба Яжаров гэгшэд хуналтанууд тухай дүрмүүдыг хуналтанууд ойлгуулагда, мүнөө Сталинска Конституци ойлгуулжа байха юм. Тэрэһнээ гадна, уласхоорондын оршон байдал тухай хэдэн дахин хөөрөөлдүүдыг үгэргөө.

Эдэ агитаторууд хадаа СССР-эй Верховно Сөвөдтэ хунгага хуналтануудта бэлдхэлэй үедэ агитаторууд хүдэлмэрилнэ тулаадаа ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Хунтуулин системэ тухай хөөрөөлдүүдыг ба элидхэлүүдыг хэжэ тээ хамта, зарим хунгагайдай эрилтэе зүбөөр шийдхээ тушаа гол анхаралаа табидга болоо.

Мүнөө тус агитколлективэй агитаторууд болбол хунтуулин округной ба участково комиссиундай гэр байрануудыг гое хайханаар шэмэхэ хэрэгтэ хабаадалсажа байна. Хунтуулин участково комиссиин гэр байра соо нагладна агитаци хайнаар хэгдээ. Тэндэ вожодно-рой портредүүд, 5 жэлэй түсэбүүдээ абтабан диаграмманууд гое хайханаар бэшгэджэ няагданхай.

Агитаторууд нүхэд Танхаев, Бахабаева, Яжаров болон бусад агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхатай хамта, колхознойгоо үйлдэбэри дээрэ хүдэлмэрилхөө имэгта стахановска методээр ажаллажа, түрүү хүнүүд болонхой. Эдэ агитаторууд хадаа эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай дунда социалистическэ мурсыөө үргэнөөр дэлгэрүүнэ. Сталинска табанжэл соо харагдан агууехэ программануудыг болзорхоон урид дүргэжэ тээшэ ажаллашды халуунаар урйална.

С. Сотников.

Сельскэ Совет хуналтануудай үедэ юу хэнэб

(Иволгин аймагай Саянтмы сельсоветдай гүйсөдкомой тугуу лэши нүхэр М. И. Марбуевтай хоёрлөөһинөө)

Ажалшад депутатудай сельскэ ба сомоной Сөвөдүүдэй хоорондох социалистическэ мурсыөөдэ оролдоходо, бидээр болбол Сөвөдүүдэй талаар хэгдэхэ нитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэриүүдыг хайжаруулаха тушаа тодорхой уялануудыг абтан байгаа. Тини, энэ уялга дүргэлтэ болгохо тушаа манай депутатуд ба эдибхитэд эхэхэн хүдэлмэри хэнэ. Союзна ба автономно республикануудай Верховно Сөвөдүүдэй хуналтануудыг политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрэхэ тушаа нотагуудтай Сөвөдүүд эхэхэн үргэ дүргэхэ байна.

Манай сельсовет соо хунтуулин 3 участок бин болгодог. Участок бүхэнэй дэргэдэ агитпункт нэгдэбэ. Тэндэ сельсоветдай депутатууд элжээгэр байжа, хунгагайдай эрэхдэ консультаци үгэдэг болоо. Агитпунктнай 39 агитаторһаа бүридэнэ. Тэдэнэрэй олонхин хунгагайдай дунда агитационно-пропагандистска хүдэлмэри эдибхитэйгэр ябуулна. Нүхэр Шайдаровай хүтэлбэрилдэг 11 агитатор Дээдэ-Саянтын нотагтай хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда сельскэ Сөвөдэй депутатууд орлоно. Депутат Зайцев болбол өөрнөгөө хунгагайдай үмэнэ 3 дахин элидхэл хэжэ тэдэнэрэе хунтуулин дүрмүүдтэй танилсуулаха гадна, депутатайгаа уялгы ямаруур дүргэжэ байһан тухайгаа хөөржэ үгэнэ байгаа. Тэршэлэн сельсоветдай депутат нүхэр Горбунов гэгшэ хунгагайдайгаа хэдэн дахин уулзажа, советскэ хунтуулин системэ тухай хөөрөөлдүүдыг үгэргөө.

Энэ оной декабрин 23-да бүхэ депутатуудай ба олон тооной эдибхитэдэй хабаадалгатайгаар сельсоветэйнгээ ээлжжэтэ сесси үнгэрэбэн байгаа. Сесси дээрэ сельсовет дай депутатуудай хуналтануудта хэбаадалсаха тухай асуудал үзүшэн хэлсэгдэнэ байгаа. Мүнөө депутат бүхэн хунтуулин участково комиссиин байха гэр байрануудыг гоё хайханаар тухэернэ байна. Таралтай хамта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Сельсоветэй хүдэлмэрилгшэд хунгагайдай список зохоожо байна хунгагайдай тоо бүридхэлтэе абаха хиртгэ депутат бүхэн эдибхитэйгэр хэбаадалсанэ. Энэ хүдэлмэридэ хунтуулин участково комиссиин членүүд—сельсоветэй депутатууд болохо нүхэд Сергеева, Колмаков, Казагаев гэгшэд илнэгэ эдибхитэйгэр хабаадалсанэ.

Союзна ба автономно республикануудай дээдэ органуудта хуналтануудыг хэжэ хүдэлмэри хэжэ шүтэ хайнаар ябуула советскэ хүдэлмэрилгшэдэй, илангаяа нотагуудтай хуштуула тээшэ зоригжуула үгэргэйтэй.

Мүнөө хунгагайдай список зохоох хүдэлмэри гол түлэб дүргэжэ байһан. Мүн үнгэржэ хунтуулин үсдэ хиртгэгдэн хунтуулин хирсагуудыг эдибхитэйгэр хайна. Хуналтануудай үдэрэй хүдэлмэри социалистическэ мурсыөө дэлгэрүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна—гэжэ нүхэр Марбуев хөөрбэ.

Д. Гунзынов.

Хунгагайдай танил-агитатор

Сэлэнгэ мурэнэй эрье зүбшан Сэлэнгинскэ үйлсын № 21 гэртэ улан замайхидэй эльгээн агитатор эрбэ.

—Мэндэ хайн, Владимир Григорьевич!—гэжэ агитатор нүхэр Астафьев анханай танил янзаар мөндөшлэнэд.

Гүхэр Астафьев—Байкало-Сэлэнгын павлохотвын инженер-строитель, СССР-эй Верховно Сөвөдтэ хунгага хуналтала бэлдхэлэй үедэ энэ гэртэ холдоо ябадаг бэн. Сталинска Конституци, советскэ хүнэй агууехэ эрхэнүүд, манай Эсэ-

гэ оройн хүсэ шадал тухай хөөржэ, хүн бүхэниг хонирхуулдаг бэлэй.

Тини, мүнөөшье Владимир Григорьевич энэ гэртэ эрээ. Россия Федерациин ба Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Сөвөдүүдтэ хунгага хуналтануудай ба үнгэрэн жэл соо манай орон доторхи хуналтанууд тухай хөөрн үгэхэни. Гадна, хунгагайдай амарше асуудалуудыг асуугаа хаань, дүгрэн хариуудыг үгэхөөр бэлэн.

Н. Хазагаев.

ЗАГАНАШАД ХУНГАЛТАНУУДАТ БАЛЭДХЭНЭ

Хуналтануудай үдэрэй дүрмүүлхэ бүри, Усть-Баргажанай заганай комбинатайхидэй жэлэйнгээ түсэб дүргэхын түлэ тэмсэл улам шангадана. Тэдэнэй дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри бүри хүсэтэйгээр дэлгэрнэ.

Тус комбинатай парторганизаци 43 агитаторыг участок бүхэндэ гарганхай. «Курбулик» гэжэ хахад арал дээрэ ажаууаг загана ба хунгагайдай дунда ВКП(б)-гэй член нүхэр Нильцаева гэгшын хүтэлбэри доро хэдэн олон агитаторууд

хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэрэй хөөрөөлдүүд идея үндэр хэмжээндэ, тон хонирхотойгоор үнгэрэгдээр байна. Агитаторууд Лепехин, Корякин, гэгшэд илангаяа ханамжэтайгаар ажаллана. Тэдэнэр хунгагайдайгай 4—5 дахин хөөрөөлдэбэ байна.

Агитаторуудай зүблөө үнгэрэхэ, ханын газетэнүүдыг ба «дальшкы хуудалануудыг» бэшэн гаргаха ябадалууд эрхимээр табигданхай.

Б. Ринчинов.

Хуналтануудта бэлдхэл

БИЧУРА. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой партина эхин организациин 30 агитаторууд ажалшан аралта хунтуулин хуулигэ эршэмтэйгэр ойлгуулжа ябана. Тэдэнэй дунда агитаторууд багшанар нүхэд Фалилеева ба Кравцов

гэгшэд илангаяа шалгарна. Тус колхозэй ушаллын байшан соо үдэшэ бүри залуушуул сугларжа, хуналтанууд тухай дүрмүүдтэй танилсахаа гадна, газег ба журналнуудыг уншаа.

А. Юсупов.

Колхозуудта агитбригада гарба

Заиграйн аймагай социалистическэ культурын байшангай дэргэдэ, тус байшангай директор нүхэр Шитиний үүсхэгээр, агитбригада эмхидхэгдэн байгаа. Энэ агитбригадада нүхэр Шайдров, Ложкомова, Ивкин гэгшэд оролоно. Агитбригадыг аймгуйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй тавагай инспектор нүхэр Асеева хүтэлбэрилнэ.

Доодо ба Дээдэ Илькин сельсовет дүүдэй колхозуудай малажалай фермуудээр ябажа, 416 хүнэй хабаадалгатайгаар хэдэй хөөрөөлдүүдыг үнгэржэ. Агитбригадынхид бэлдхэл тэндэ ажаууаг малчалыг хуналтанууд тухай дүрмүүдтэй танилсуулан байна.

И. Филипов.

Эдибхитэй агитаторууд

МУХАШЭБЭР. Сагаан-Шулуутайн сомоной Лениной нэрэмжэтэ худэ ажалай артелиин парторганизациин агитаторууд нүхэд С. Амокова ба Б. Эрдэнев гэгшэд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриг үргэнөөр ябуулна.

Эдэнэр хадаа 7—7 заняи үнгэрээд байна. Газет болон журналнуудта толлолдохон хонирхотой бэшгүүдыг колхознигуудта уншажа үгэнэ.

Г. Шоднов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б-Кварын аймагай Красноярска ушаллын гэгшэ хүн зон ержэ, РСФСР-эй ба МАССР-эй Верховно Сөвөдүүдтэ хунгага хуналтануудай дүрмүүдтэй танилсажа байна. И. Красавцевай фото.

Агитколлективэй эрхим хүнүүд

МАССР-эй осовиахимай Центральна Сөвөдэй дэргэдэх агитколлективэ хүтэлбэрилгшэ коммунист нүхэр Колода тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Колода агитаторуудай участогта гарахаань урда тээ тэдэнэй бэлдхэлые шалгадаг, тэдэнэртэ заабари захяануудыг дэлгэрэнгээр үгэдэг байна.

Мүн хүдэлмэриг дүргээд эрэхэдэн агитатортай мүнөөдэр ямар хонирхотой ушарһан тухай хөөрөөлдэжэ, тэрэнэй удаахи хөөрөөлдөөдэ бэлдхэхэдэн туһалха номууд ба журналнуудыг зажа үгэдэг заншалтай болоо.

Агитаторууд-коммунистууд нүхэд Михайлов, Дампилов, Пачкин гэгшэд мүн лэ эрхимээр хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Дампилов болбол

хунгагайдай дунда этигэлтэй ба хүндэлгэдэг агитатор болонхой. Өөрнөгөө даажа абтан 21 хүнүүдтэ хуналтанууд тухай дүрмүүдыг, Генеральна Ассамблейн засэдаци дээрэ нүхэр В. М. Мологовой хэлэхэн үгэнүүдыг, ССР Союзай мүнөө үсын доторой ба гадаадын байдалыг ба бусад асуудалуудыг ойлгуулдаг байна. Нүхэр Михайлов болбол Сталинска Конституци ба бусадые тодо хонорор хунгагайдайгай хэлэхэ үгэнэ.

Агитатор нүхэр Пачкин болбол агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриг ябуулхаа гадна, сэрэгэй оборонно хүдэлмэриг олонитын дунда дэлгэрүүлхэ тушаа ехэхэн оролдогто гаргадаг байна.

Д. Колмаков.

Колхозно нийтын үйлдэбэрин — политическэ дэбжэлтэе толгойлон хүтэлбэрилхэ

Тарбагатайн аймагай ажалшад манай агууехэ Россияска Федерациин ба манай Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Сөвөдүүдтэ хуналтын кампаниг аяхтар ехэ эдибхитэй ба дэбжэлтэйтэйгээр үгэнэ байна. Манай аймагай колхознигууд, хүдэлмэрилшэд ба интеллигенци өөрнөгөө арад зондо этигэлтэй, партийна ба партийнабэшэ большевигүүдыг окружной ба участково хунтуулин комиссиануудай составта нэгэн дуугаар дэбжүүлдэ. Хунтуулин комиссиануудай составыг дэбжүүлнэ ба зүбшэн хэлэхэн ажалшадтай сугланууд дээрэ манай колхозно худэ нотагайхын үлэмжэ ехэ эдибхитэй гарганан байна. Тэдэнэй дэбжүүлэн баталан арад зонийгоо этигэл найдабарниг даагдадай нэрэнүүд мүнөө манай республикыг ажалшадта мэдэгдэн байха юм. Окружной ба хунтуулин участково комиссиин составта кандидатурыг дэбжүүлжэ ябадалда зориулагдан 75 суглаан манай аймагта болоо. Эвэнэлэ 4.447 хүнүүд хэблэһэн ба 443 хүнүүд үгэ хэлэхэн 119 хүн хунтуулин комиссиануудай составта дэбжүүлгэлэн байна. Окружной комиссиануудай составта манай аймагай ажалшадтай ба олон нийтын эмхи зөгөөнүүдэй зүгнээ 20 нийтл олоһон байха юм, тэрэнэй тоодо 14 коммунистууд ба 15 партийнархыг хүсүд 14 эвэнэлүүд оролсоно. Окружной комиссиануудын комиссиин составта дэбжүүлгэлэнгэ 74 процентийг, ССР Союзай олон ба металлургийн хүтэлбэр хүнүүд байха юм. Интеллигент участково комиссиануудай составта 60 хүн дэбжүүлгэлэн тэрэнэй 60 процентий партийнабэ

★
А. А. БАЛХАНСВ,
ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой секретарь.
★ ★

шэ хүнүүд ба 49 процентий эхэнэрүүд байна. Тус комиссиин составта оруулагдан хүнүүдэй олонхин ССР Союзай орденотой, медальтай хүнүүд байха юм.

Манай аймагай партийна организаци арад зоной дунда агитационно-пропагандын хүдэлмэриг үргэнөөр ябуулна. Агитациин хүдэлмэриг шэнэ шэнэ агитаторууд хэбадуулагдан ба тэдэнэр үдэр үри заабари абажа байдаг юм. Агитпунктууд олоноор байгуулагдана. Колхозууд ба эмхи зургаанууд дээрэ, фермэнүүд ба бригадаудта хуналта тухай Дүрмүүдыг шуудалха ябадал эрхилдэгжэ байһын хамта, Сталинска Конституци тухай, советскэ демократи тухай, арадай ажакы хэргээн бодохоох ба хүжөөхэ табанжэлэй түсэбэй дүргэлтэ тухай элидхэлүүд ба хөөрөөлдүүд олоор хэгдэнэ.

Хэдэн арбаад ба зуугаад агитаторууд — партийна ба партийнабэшэ большевигүүд — агитпунктуудта, ушаллын байшануудта, клубуудта, колхозно фермэнүүд ба бригадаудта үргэн олон колхознигуудай дунда Сталинска Конституци ба хунтуулин хуулигэ үдэр бүри нэбтэрүүлжэ байдаг. Мүнөө үедэ манай аймаг соо 32 агитколлективүүд, 347 агитаторууд арад зоной дунда хүдэлмэри ябуулжа байна, тэдэнэй 46 процентий партийнабэшэ хүнүүд ба 47 процентий интеллигенциин түлөөлгшэд байха

юм, хунгагайдай дунда 90 лекци ба элидхэл хэгдэбэ. 1307 хөөрөөлдөө ба ушалга үнгэрэгдэжэ, 28001 хүнүүд хабаадуулагдаа. Мүн уранхайханай 26 вечер ба 25 киносеансууд үнгэрэгдэбэ.

Илангаяа «Путь Ленина» гэжэ колхозой агитколлективүүд эрхи хайнаар хүдэлмэрилдэг. Тэндэ 12 агитаторууд ажаллажа байдаг юм. Агитколлективэе коммунист нүхэр Шербаков хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Шербаков болбол өөрнөгөө агитаторуудта үдэр бүри заабари үгэжэ байхана гадна, тэдэнэй хүдэлмэриг өөрнөгөө колхозой ажажын зорилгонуудтай нягтаар холбодог байха юм. Декабрь нара дотор Шербаков болбол агитаторуудай семинар үнгэрэгдэн ба арад зондо хуналтануудай тухай асуудалаар 4 элидхэл хэбэн байгаа. Тэндэхи агитаторууд 32 хөөрөөлдэ хэжэ, 362 хүниг тэрэнэлдэ хабаадүүдэ. Тэрэнэлдэ гадна, 2 ханын газет, 7 дайшалхы хуудалануудыг гарган байна. Эрхим агитаторуудай нэгэн гэгшэ нотагай хургуулин багша комсомолка А. Д. Менчикова мүн байха юм. Тэрэнэй үнгэрэгдэн хөөрөөлдүүдыг хунгагайдай эхэ хонирхотойгоор шагнадаг ба орон тоото асуудалуудыг табидга байна.

Мүн «Искра» гэжэ колхозой коммунист нүхэр Трифановэй ударидажа байгаа агитколлектив өөрнөгөө хүдэлмэриг зүбөөр эмхидхэжэ шадна. Тэндэхи 13 агитаторууд 43 хөөрөөлдэ хэжэ, тэрэнэлдэ 1247 хүнүүдыг хабаадуулан ба ханын 2 газет, 10 дайшалхы хуудалануудыг гарган байна. Мүн 3 элидхэл хэбэн, уранхайханай 1 вечер үнгэрэгдэн, агитаторуудай 3 семинар хэбэн байха юм. Эндэ эрхим агитатор гэгшэ, өөрнөгөө участогууд дээрэ 5 хөөрөөлдэ үнгэрэгжэ, 145 хүнүүдыг хабаадуулан нотагай брш Киберев мүн болоно. Мүн багша Емельянова баһа 5 хөөрөөлдэ үнгэрэгжэ, 290 хунгагайдыг хабаадуула.

Эхэ-Куналейн МТС-эй парторганизациин агитколлектив баһал хайнаар хүдэлмэрилдэг байна. Тэндэхи агитаторууд 5—6 дахин хөөрөөлдүүдыг үнгэрэгдэн ба тэдэнэй дунда Сластина Андропова ба бусад эрхим хайн жэшээ үзүүлгэ байна. Куйтун тосхойн агитколлективтэ 22 агитаторууд байдаг. Тэдэнэй дунда 4 семинар үнгэрэгдэбэ. Тэндэхи агитаторууд участогууд дээрэ 51 хөөрөөлдэ хэжэ, 1900 хунгагайдыг хабаадуулан байна. Тэрэнэлдэ гадна, үргэн арад зоной дунда 5 элидхэл ба лекци хөгшөөн байха юм. Энэ тосхойно РСФСР-эй ба МАССР-эй Верховно Сөвөдүүдтэ хуналтануудтай дашарамдуулан агитпункт байгуулагдаба. Мүн «Победитель» колхозой дэргэдэ нимэ агитпункт байгуулагдан байна. Тэдэ агитпунктууд соо портредүүд ба лозунгууд нягланхай, хуналтанүүд тухай литература гэгшэ мэтэнүүд табиятай байхана гадна, тухай хүнүүд болбол колхознигуудай асуудалуудта харюу үгэжэ байдаг байха юм.

Агитацин пропагандын хүдэлмэриг ябуула үедэ ВКП(б)-гэй айком болбол тус хүдэлмэриг мүнөө үсын зорилгонуудтай тон нягтаар холбохын түлөө, тус колхоз ба МТС-эй мүнөө үсын ажажын ба культурна зорилгонуудыг амжалтатайгаар дүргэхын түлөө колхознигууд ба хүдэлмэрилгшэдэ эдибхитэйгэр элсүүлжэ зорилгодо эхий парторганизациин ба агитаторуудай анхаралыг хандуулна.

Колхозууд ба МТС-үүдтэ мүнөө үедэ 1946 он соохи ажал-хүдэлмэриин талаар социалистическэ мурсыөөнэй дүнгүүдэй шалгалта ябажа

байна. Мүн колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилгшэд адуу малад хайнаар ондо оруулаха ба 1947 оной хабарай тарилгада сар соонь бэлдхэхэ тушаа шэнэ шэнэ социалистическэ уялануудыг абажа байна. Жэшээлхэд, Молотовой нэрэмжэтэ, «Победитель», Кагановичын нэрэмжэтэ, Сталиной нэрэмжэтэ, «Искра» ба бусад колхозуудай членүүд нимэ уялануудыг абтан байха юм. Гэхэтэй хамта, тус колхозуудай колхознигууд ба манай аймагай МТС-үүдэй трактористнууд, хүдэлмэрилшэд ба албаагшад өөрнөгөө эдэ уялануудыг үнэн болото хэрэг дээрэ амжа ватайгаар дүргэжэ байна.

Манай аймагай ажалшад болбол болохообэ багша хуналтануудтай дашарамдуулан Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбэ амжалтантайгаар дүргэхэ ба ажал хүдэлмэриин шэнэ шэнэ илалта туйтын түлөө эрмэлзэжэ байна. Хуналтын бэлдхэлэй үе соо ажалшан арадай социалистическэ мурсыөөндэ аяхтар эдибхитэйгээр оролсожо байһан ябадал болбол тэдэнэй политическэ ба үйлдэбэрин дэбжэлтэнүүдэй гэршэ баримта мүн байна. Илангаяа манай аймагай МТС-үүдэй коллективүүд трактор ба худэ ажалай машинануудыг хабарай тарилгада эрхимээр ба сар доронь заабарилхын түлөө социалистическэ мурсыөөндэ үргэнөөр оролсожо, үйлдэбэрин шэнэ шэнэ амжалтанүүдыг туйлана. Тарбагатайн ба Жиримскэ МТС-үүдэй коллективүүд трактор ба худэ ажалай машинануудыг заабарилжа 1946 оной дүрбэдэхэ кварталтай түсэбэе болзоһонь үрнд гүйсэхэд республикын Министруудай Сөвөдтэй ба партиин Обкомой тогтоолойгоор, тэдэнэр республиканыска «Хүндэлэлэй доскада» бэшгэдэнэ байна.

Манай аймагай колхозууд таряа тушаалын гүрэнэй түсэбэе болзор,

хоонь урид дүргэһэн, мүн худэ ажалай бусад продуктуудыг сруулха түлбэринүүдэ гүйсэхэдэ ба на. Жэшээлхэд, «Победитель». Мо оотовой нэрэмжэтэ ба бусад к.л. озууд энэ талаар өөрнөгөө уялануудыг дүргэһэн ба мч, мхч, үнэгэ гэгшэ нэгэнүүдыг түсэбөө гүлүүдэ тушаажа байна.

Манай колхознигууд мүнөө үедэ хамаг бүхэ хүсэ шадалаа ба анхаралаа колхознойгоо нийтын малажалыг хөгжөөхэ гүрэнэй түсэбэ дүргэхэ тээшэ хандуулжа, адуу малаа атар тартанаар ондо оруулаха ябадал ханган, колхозно фермэнүүдэйгээ малай тоо толгоёе олоһоруулын хэмжээнүүдыг абажа байна.

Мүн хабарай тарилгада бэлдхэхэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээнүүдыг хайнаар ябуулха хэрэгтэ эхэхэн анхаралаа табидга байһанбай. «Красная эрзя», «Почитатель» ба бусад олон тоото колхозууд саһа тогтоолын түсэбэе дүргэһэн ба машина эмсэгүүдыг эрхим хайнаар заабарилжа байна.

Хуналтанууд болохо түүхэтэ гдэр хүртэ үсын хоног үлэбэ. Гээд, бүтээхэ хүдэлмэриг захгүй ехэ байна. Өөрнөгөө үдэр бүхэниг, час бүхэниг үндэр бүтээсэтэй, эдибхитэй, оролдохотой ажал хүдэлмэриг дүргэхэ еһотой болонэ. Хуналтануудай баярта бүхи арадай эдибхитэ мурсыөөндэ үргэнөөр үржэнэ уржажа байна. Манай аймагай партийна организаци болбол энэ эрэгтэйн хуналтануудтай дашарамдуулан, агитационно ба эмхидхэлэй хүдэлмэриг үргэнөөр ябуулжа, колхозно ажалшадтай энэ гайхамшадта хүдэлмэриг оройлон, арад энтэйгоо өөрнөгөө холбоо барисаае улам шангаар бэхжүүлжэ, тэдэнэидеягэ талаар эбсэгжүүлжэ, бүхи ажалшадые, большевистскэ партийна тойруулан, агууехэ вождыг нүхэр Сталинна тойруулан улам шигтаар жэгсажа байна.

Хэлэн-хүгжэлтэ ба тэмсэлэй зэбсэг мүн И. СТАЛИН.

Нүхэд интеллигентнэр, арадайнгаа хэлэ бэшэгыг хүгжөөхын хойноһоо эдибхитэйгээр оролсогты!

Декабри 27-до Советүүдэй 2 дохи байшамай Сталинска зал соь республикын столицын интеллигенци н суглаан болбо.

Энэ суглаан дээрэ бурят-монгол үзэг бэшэ хэргэ хүгжэлтэдэ интеллигентнэр үүрэг тухай асуудал хэргэдэжэ, энэ асуудалдаа ВКП(б)-эй Улан-Удын Горкомой секретарь нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной удхтай бэ хэ хонирхолтой мэдхэл хэбэ.

Энэ суглаан дээрэ ВКП(б)-эй О'комой агитаци ба пропагандын талаар секретарь нүхэр А. Я. Казак, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй туруулагшэ нүхэр Г. А. Цыденова, СССР-эй Верховно Советэй депутат, хуушанай урлахшо Хоца Намсарев, НИИКЭ-эй хэлэ ба литературын секторын даашин нүхэр Ц. Б. Цыденова ба бусад олон ризмтэдэ, багшнар, уранзохиолоод ба хэлэ бэшэхи хүдэлмэринид хэлэ хэлээн байна.

Манай газтын мүнөөдэтэй номрто зарим раторнуудай хэлээн үгэнүүд толмолдобо.

Гүрэн түрэн удхатай политическэ хэрэг

ВКП(б)-эй Обкомой пропаганда ба агитаци хэрэгсэ эрхилэхэ секретарь нүхэр А. Я. Казактой үгэнөө

Манай арадай урлаг агууһа зорилгонүүд айбаталхай. Эдэ зорилгонүүд болбол арадай хүгжөөх бодлохто бэ хүгжөөхэ табижаар түсөөбөр хараалдагана.

Энэ агууһа түсөөн бэлдүүлэд байхадэ арадай хөгжон уг зорилго — коммунизмдэ орохо багдалта нилдэб өхэ алхама хэргэ хэ байна.

Бяцанар мүнөөдэр туйлай шкүла асуудал — бурят-монгол үзэг бэшэхи хүгжүүлэхэ ябуудад манай интеллигентнэр үүрэг тухай асуудал хэргэдэжэ байна. Энэ болбол хайшаар ба бардахаар үгсэл мүн билюо.

Манай бурят-монгол арадай ехэнхи хуянь үзэг бэшэ мэдэхэгтэй ушарчаа түрэл хэргэ дээрэ гаража байхан ном дээр бэ газетэ урлануудын уншха явдалаа халагынгай Гална, манай хүтэлбарилкы хүдэлмэринид пропагандастууд, интеллигенци болбол арадай дунда бурят-монгол хэлэн дээрэ агитацино-пропагандистика ба олонийн-ойлгууламжы хүдэлмэри нулаар ябууддэ байна.

Нитэ болболоролой, идеологическы хүдэлмэринд үндэр хэмжээндэ табиугуй ард зоний үзэг болболоролыг үргэхэ, тарнайн мадар-лданга үсчын бодолыг, капитализмын үлгэдэлдэ ө усадхага гэвэнь өөрхөгтэй болохо байна.

Иймэ дээрэнэ манай республикты түрүү үнүүд — интеллигентнэр болбол түрүн түрүүн өөһдөө түрэлхи хэлэнь шудалжа, манай коммунистическэ партианы нитэ арад зоний үдэмжэ һанаар ойлохо өөрнө хэлэн дээрэ өбтөөрүүлэхэ уялгатай.

Нүхэд! Таанарһаа — түрүү хүнүүднээ өчилдэ түрэлхи үзэг бэшэхи үсэдөө шудалай өвгөөрөө арад зондоо тулал өхэ туһа хүрээлэлдэ.

Ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэхи амжалтатагһаар шудалхыет-аар, амжалтатагһаар арад зондоо дунда дээрүүлхыетнай хүсэнөө.

Интеллигенци эдибхисэ гаргахы еһотой

НИИКЭ-эй хэлэ ба литературын секторын даашин Ц. Б. Цыденовагай үгэнөө

Урднэ, манай бурят-монголой арад зон үзэг бэшэгтэй, лигатурна хөлөшөгүү, үлгэ културын талаар тон гэгэдэни байһан хэмэ. Хэриан Октябрьска революциян ашар түдэл магарна национальн, удхаара социалистическэ өрынөөхэ културны хүгжөөхэ арга болболоролой болоһон байна. Түрүүшнэ үзэг хуянь монгол үзэг бэшэгтэй байһанаа, латын үзэг бэшэгтэй болоһон байгаа һэмэ.

Тигүгэд 1939 онһоо хойшо ород алфавит дээрэ зохогдоһон үзэг бэшэгтэ болоһон б. и. н. б. Гэбэшьэ энээнине шудалжа, арад зонитын үдэ бээрүүлэхэ ябадл тон хангалтагүй өгсөн. Ород алфавитта ороһонһоо хойшо бурят-монгол хэлэн дээрэ хэдэн олон ном дээр түнүүд, үзэг хэлэн дээрэ үдэр бүрийн газетэ хэлэгдэн байна. Теэд эдэнене уншдаг, һонирхдог хүдэлмэри манай интеллигентнэри дунда үсөөн байһанга гэдэ алдуу байхагүй.

Манай интеллигентнэр гансахан өөһдөө һонирхдог, уншдаг һанаага амрига бэшэ байна. Харин тэдэнене хүмүүжүүлхэ, ард мучанар һүргэһан арад зоноо үзэг бэшэгтэ хургаха асуун уялгатай байһабшүү.

Үзэг бэшэгтэ һуралгыг эрхилдэг ба хэлэ бэшэги саашанга хүгжэлгын түтөө оролддог хүнүүд гээ һаа, тон үсөөхөн боһоно. Тэднэр үргэдэ, «Б. М. Уян» газетны релакцида шалтгүй болодог юм. Гална манай зарим интеллигентнэр бурят-монгол хэлэн дээрэ гараһан ном дээр бэ газетэ уншдагһаа байһаг, харин өрынөөхө үндэһэн түрэлхи хэлэ тоохогүй, тарнайн дромжолон хараха ушарнуудыг үзэгдэдэг байна юм.

Манай зарим хүтэлбарилкы бурят хүдэлмэринид үдөө ногагуулта гараат байхадэ, өрчиг хэлэн дээрэ элдэхэһи хэжэ шудалхыг ушарнууд үсөөн бэна дйралтан. Теэд, үдэ хүнүүдэй хэлэн элдэхэһи хуулааг жинь бунд зоний мүртээ юмэ ой тодоггүйнэ элдэхшүү. Иймэһа үзэг бэшэгтэ һуралга ба үзэг хэлэс хүгжөөхэ ябатал тон шкүла гүрэн түрэн хэрэг болоно гэһэнэ. Эгэ хэрэгсэ эрхилдэг р абуудалга хадэа Бурят-Монголой агитаци хэрэгсэ бадаралгада горьгохоно түдэлхи болохо байна.

Бурят-монгол хэлэ бэшэги хүгжэлтэдэ интеллигенцини үүргэ

ВКП(б)-эй Улан-Удын Горкомой секретарь нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной элдхэлһээ

Хэлэн болбол түүхэтэ үе соо болоһон бүхы хубилгалнууд ба шатаануудыг эли тодоор харуулдаг. Нинтын харилсаануудай хубилгада мүн хэлэньшэ хубилдаг байна. Социальна ба политическэ талаар болоһон революция хадэа хэлэ бэшэгтэ революцияно хубилгалнуудыг хэдэг байха юм.

Октябрьска Революциян һүүлээр манай агууһа ород хэлэ шэнэлэлтэ ба ленинско-сталинска наһо национальн хэлэнүүд ургажэ гараһан ябадл хадэа хэлэньшэ талаар болоһон еһотой арадай революцияно творческэ үүргыг харуулна гэһэнэ.

Хэлэн болбол гансахан лэ хуушан байдалыг хандарха зэмсэг бэшэ мүн шэнэ байдалыг байгуулха зэмсэг мүн. Ородой «советүүд» гэжэ үгэ болбол гансахан өрынөөхө нэрээр хүдэлмэришэдтэ бүхэли программа үгэдэг уласхоорондын термин болоо — гэжэ Ленин заһан байна. Большевик, колхоз гэжэ мэтэ үгэнүүд мүн лэ иймэ удхашанартай.

Агууһа Октябрьска Социалистическэ революциян һүүлэд манай ород дотор буржуазно-аристократическэ хэлэнь орондо юрэнхыдэ пролетарска, ажалшан олонитын хэлэн бин болоһон байна. Ангһа общество дотор хэдэн анги байна. Эдэ хэлэн (диалектүүд) бин байдаг. «Англин хүдэлмэришэн ангиин байдал» гэжэ ном дотороо Энгельс ингэжэ бэшэһэн:

«Хүдэлмэришэн болбол буржуазниһа ондоо диалект дээрэ хэлэдэг, ондоо идея ба болодолтой ондоо үзэл сурталтай ба үзэл сурталы журамтай, ондоо шажантай ба политикатай байха» (К. Маркс ба Ф. Энгельс, зохоолнууд, т. III, н.юур 415).

Ушар нимэһээ ангигүй обществодо ангинуудай хэлэн гэһэнэ байхагүй болоно.

Бидэнэр болбол түрүүшн ангигүй хэлэ байгуулхын зам дээрэ байһабди. Гэбэшьэ, национальн хэлэнүүд болбол үни удаан саг соо байха байна.

Нүхэд Сталин ингэжэ бэшэһэн:

«Нэгэн нитэ хэлтэй, нэгэн нитэ култура болгон нилүүлэхэ арга-боломжо байгуулхын тула национальн културауудта хүгжээхэ ба дэлгэрхэ, бүхы арга шадабарияга гаргахэ арга олгохо хэрэгтэй... Нэгэн нитэ хэлтэй, нэгэн нитэ социалистическэ (маягараашы ба удхаараашы) култура болгон тэдэнене нилүүлхын тула нэгэн орондо мадаһан пролетардаи диктатурын оршон байдалда маягараа национальн ба удхаараа социалистическэ културауудтай сээгэлн халбаралта хадэа — национальн култура тухай Ленинэй диалектическээ асуудал табила имгата лэ нимэ байна» («Лениннэмын асуудалнууд» 9-дхи хэблэл н.юур 566).

Маягараа национальн, удхаараа социалистическэ култура болбол бурят-монгол ажалшад үдэр бүрийн байдалда бэ хэбээр ороо.

Бурят-монгол арадай литературна хэлэн болбол республикынгаа сээгэлэн халбархатай хамта хүгжээжэ, ургажэ байна.

Энэ хүгжэлтэ хадэа хэдэн шат дамжаһан байха юм.

Хэнэйшэ мэдэхээр бурят-монгол арад болбол Октябрьска революцияна урда тээ өрын литературна үзэг бэшэггүй байха, архаическы хуушан монгол үзэг бэшэг хэрэгжэ байхан юм. Энэ үзэг болбол бурядай хара хэлэнтэй таархаһаа байтагай монголойоошы хара хэлэндэ таарадаггүй һэн. Энэ монгол үзэг болбол Бурят-Монгодо ламын шажанай дэлгэрхэтэй хамта XVIII зуунай үдэ бин болоһон ба энэ хэлэн дээрэ дээдэ тала — баяд, ноёд ба лама, бөөнэри хэрэлдэдэг байхадань, юрын арад зон болбол литературна хэлгүй үлэжэ, элэ национальн аристократыһа ондоо өрынгэм хара хэлэн дээрэ хөрлөдэдэг байхан юм.

Бурят-монгол үзэг бэшэг нимэ хэбээрээ 1931 он болтор байгаа һэн.

1931 ондо бурят-монгол арад болбол энэ хуушан үзэгсэ хаяжа, шэнэ латын үзэгсэ үндэһэ болгоһон алфавит абанан байна. Теэд энэ алфавит болбол ехэ олон дутуу диндануудтай һэн. Жэшээхэдэ, бурят-монгол хэлэнь бүхы абануудыг тэмдэглэхэ үзэгүүд энэ алфавитта үгы байгаа, ушар нимэһээ нэгэ

абяе хэдэн үзэгсэ тэмдэглэхэ хэрлэгтэй ба энэ ушар хадэа орфография бусайдуудад гэхэ мэтын олон дутуу дундажууд бин байһан юм.

1939 оной апрелин 28-да Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гаргаһан Указаар бурят-монголой үзэг бэшэг ород алфавитта оруулагдаһан байна.

Энэ хадэа бурят-монгол арадай түүхэдэ културна революция болоһон байгаа. Арад зон энэ хэрэгсэ туйлай дэбжэлтэтайгээр угтаа һэн.

Энэ алфавит болбол латын алфавитта орходоо үлүү һайн ба арад зондо тов ойлогсотой алфавит мүн гэбэл:

а) ород алфавит хадэа бурят-монгол хэлэнь бүхы абануудыг тон тодоор ба зүбөөр тэмдэглэдэг болоо;

б) нэгэ абяе хэдэн үзэгсэ тэмдэглэхэ ябадл үгы хэдгээ;

в) һургуулида гансахан алфавит үзэгдэ боложо элдэб худхалдаз холилдоо үгы болгоһон ба түрэлхи болон ород хэлэ шудалха ябадалыг хүнгэдхэһэн байна;

г) бурят-монгол хэлэ бэшэгыг ород алфавитта оруулга болбол бурят-монгол хэлэнь орфографияне тогтоноулан байна;

д) ород ба бурят хэлэнүүд дээрэ нэгэн адляар хэлэгдэдэг политическэ, научно-техническэ терминүүдыг нэгэн адляар бэшэхэ хүгжээхэсэлыг олгоо.

Бурят үзэг бэшэгыг ород алфавитта оруулга болбол манай бурят-монгол арад зоний ород хэлэ шудалха ябадалы нилдэб өхэ хүнгэдхэһэн байна. Манай арад зоний ород хэлэ шудалхы оролдожо байгааһан элитэ, Юуб гэхэдэ гансахан лэ агууһа ород ардаи тһа-ламжаар манай арад капиталстай рай дарлалтаһаа хагасан байна. Гансахан лэ агууһа ород алфавитта халбаржаар ба агууһа Ленин — Сталин партиан ударидалгаар манай Бурят-Монгол орон сээгэлэн мандажа байгаа республика болоо.

Ород алфавитта ороһонһоо хойшынхи энэ 7 жэл соо хэлэ бэшэги талаар хэрээрэг урагшаа дэбжээ, биди гэжэ мүнөөдэр хаража үзэхэдэ мий болхо байха.

Энэ талаар нитэд өхэ худалхы хэлгээ. Мүнэ бурят-монгол хэлэнь грамматика ба орфография зохогдожо нилдэб тогтонижоо.

Политическэ ба научно-техническэ терминологий зохоон байгуулха талаар мүн нилдэб өхэ худалхы хэдгээ. Энэ хадэа хоер замаар ябуудалдана: нэгэ талаһаа — терминүүд болбол национальн материал дээрэ, нүгөө талаһаа — уласхоорондын ба илангаһа ород терминүүдыг ашаглаха замаар бин болгодожо байна. Хэрбээ урднэ, буржуазно-националстнуудай хорото ашануудда гаргажа байха үдэ, ород хэлэньһа гаргаһан интернациональ удхашанартай үгэнүүд оршуулагдажа, удхач бэлартуулагдажа ба тургидэгдэ байгаа һаан, мүнөө элэ үгэнүүд ө һэ-дынгөө дүүрэн удхашанараар хэлэгдэдэг болоо.

Ород алфавитта ороло ба агууһа ород арадай хэлэнь нүлөөн хадэа бусад арадуудай, тодорхойлоло манай бурят-монгол хэлэнь културны үргэжэ, тэрэнене баяжуулжа, эрээдүйн сагта бүхы хүн түрэлхитэй нитэ хэлтэй болохо ябадалыг түргэдхэн гэһэнэ.

1946 оной октябрийн 16-да Бурят-Монгол АССР-эй Министруудэй Совет ба ВКП(б)-эй Обкомой бюрү болбол «ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ арад зоние хургаха хэмжээнүүд тухай» тогтоол гаргажа, энэ хэрэг хангалтагүй табигдаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа ингэжэ заана:

«Республикын гэгээрэлэй Министрество, аймагай советскэ ба партиан органууд болбол ород алфавит дээрэ зохогдоһон үзэг бэшэгтэ бурят-монгол арад зоние хургаха ябадалыг эмхидхэггүй. Үргэн арад зон, мүн тэрэһэлэн партиан ба советскэ эдибхитэдэй ехэнхи хубин уншажа ба бэшэжэ шадахагүй, бурят-монгол хэлэн дээрэ хэлэгдэһэн литература ба газетүүдыг хэрэгжэжэ шадахагүй байна, энэ хадэа олонитын политическэ хүдэлмэри ябуулха ба республикын арад зоние идеологическэ талаар хүмүүжүүлхэ ябадалда тон өхэ һаад болодог байна».

Энэ тогтоол юм тухай хэлэжэ гэһэнб гэхэдэ, бидэнэр болбол энэ

шухала гүрэн-түрэн хэрэгсэ бэлдүүлжэ шадаагүй байһемнай гэршэлһэнэ.

Энэ шухала хэрэгсэ сэхэ ударидаха уялгатай гэгээрэлэй Министрество болбол энэ гэхэ худалхы ябуулаагүй. Дээрэ дурсагдаһан тогтоолой ёһоор 1946 оной декабрийн 1 хүртэр ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүдэй бүридхэлыг абажа декабрийн 15 һаа эхилэн хаа-хаана гүй хэшээл захалха еһотой байһааад, ядахын сагта гансахан бүгд хэлшэ абажа шадаагүй байна Республика дотор бүридхэл абаха һаа байтагай, өрынөөхө аппарат сохэдны хүнэй энэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба бага мэдэхэ байһемнэ хэлэжэ шадахагүй байба.

Гэгээрэлэй Министрество ба Бурмонгис болбол ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ хургаха программа ба методическа заабаринуудыг зохожо декабрийн 1 хүртэр хэблэн гаргаха уялгатай байһан аад, мүнөө хүртээ энэ даалгабарие бэлдүүлэггүй байһа.

Ушар нимэһээ ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ арад зоние хургаха худалхы ябуулхыг хүсэнэн газарнууд ямаршы методическа заабарингүй, үзэхэ учебниггүй байна. Закамен-ий аймагай зарим колхозуудай колхознигууд үзэхэ учебниггүй орондо «Бурят-Монголой Унэн» газетые хэрэгжэжэ байна.

Учебник, программа ба методическа заабаринүүдэ шалтажа ямаршы худалхы ябуулдаггүй аймагууд, эмхи зургаанууд тон олон (Бичурин, Хэжэнгын, Иволгин, Заиграйн ба бэшэ бусад).

Городой эмхи зургаанууд ба Министрествонуудэр энэ шухала хэрэгсэ бүри һула р табигданхай. Илангаһа Бурмонторг, Бурмонкоосою ба бусад ажакын организацинууд энэ хэрэгсэ тоонгуй. Хэтэрхэдэ Бурмонторгын кадарын табагыг дагша нүхэр Кузнецов гэгшэ:

«Һуралсалы хэрэгсэ ябуулжа байха зааханшы сүлөө билдэдэ байхагүй — гэжэ пнгергүнгөөр мэдүүлһэнэ.

Министруудэй Совет ба ВКП(б)-эй Обкомой бюрүгой тогтоолой ёһоор бүхы дунда ба дээдэ һургуулинуудта хургажа байгаа бурят-монгол хургаһад ба студентүүдэй дунда ород алфавит дээрэ зохогдоһон үзэг бэшэг зааха ябадалыг эмхидхэхэ еһотой байгаа. Теэд энэ хэрэг тон муугаар бэлдүүлэгдэжэ банна. Жэшээхэдэ, Улан-Удын зооветинститудай студентнэри 30 процентнэ бурядууд байһыше, эдэнэри дунда бурят-монгол үзэг бэшэг шудалха ябадл эмхидхэгдэггүй. Энэ институтай һуралсалы талыг даагша нүхэр Червяков гэгшэ «дээрэһээ нэмэлтэ заабарин эрхынше хүлэжэ байһабди» гэжэ мэдүүлһэнэ.

Манай республикын национальн интеллигенци — багшанаар, уранзохиолоод, театрын худалмэришэд ба бусад өрынгөө түрэлхи хэлэ хэн хэнһээ үлүү һайн мэдэхэ уялгатай байна, гэбэшьэ энэ хэрэг тэдэһэнэй дунда тон хангалтагүй табигданхай.

«Бурят-Монголой Унэн» газетэ болбол декабрийн 22-ой номерто «Флодой офицер» гэжэ пьесэдэ рецензи толлһон байна, Энэ рецензи дотор Ленинэй орденто хүтэмэлтэ драмын театрын артистнуудай хэлэн молдох чочоо байна, олонхи артистнууд бурят хэлэсэ зүбөөр хэлэжэ шадаһагүй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Энэһа гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, театр ба филармонийн артистнууд ба дуушадай дунда бурят-монгол хэлэ бэшэгыг шудалха ябадл мүншөшы болтор эмхидхэгдэггүй байна.

Марксизм-лениннэмын классикууд болбол хэлэн хадэа обществын хүгжэлтыг харуулдаг гэжэ заадаг байна. Ушар нимэһээ мадай республикын интеллигенци зарим хубин драматика хүгжэлтыг гэгэдажэ ябана гэжэ хэлэхэдэ болохо байна «Хэлэн болбол арад зоноор бин болгогдодог» — гэжэ А. М. Горький хэлэһэнэ. Манай бурят-монгол арадай хэлэн болбол арадайнгаа хүгжэн халбаржа байха бүри улам баяжан хүгжэжэ байна.

Иймэ тула илангаһа манай түрүү хүнүүд — интеллигенци болбол нэгэ һуриндаа зогшоход байхагүй, хагун үдэр бүри ургажэ, арадайнгаа хэлэ улам хүгжүүлжэ байха еһотой.

Гол анхаралаа хандуулха

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй туруулагшэ нүхэр Цыденовагай үгэнөө

Мачай парти ба правительстводо болбол бурят-монгол арад зоний соёл култур ө хөгжөөхын түлөө анхаралаа өхээр табижа, бүшэ өрхө бийдалыг оролодог байна. Бурят-монгол хэлэ дээрэ харин, орогой болон советскэ ур-нэо хөлболой зохоолнууд, Маркс-Энгельс-Ленин-Сталинэй элдхэлүүд, мүн республикаһа болон аймагуудай гэгээгүүд хэлэгдэн гарадаг гэһэнэ.

Гэбэшьэ, ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгыг шудалха, түрэлхи хэлэн дээрэ зохогдоһон ном дэлгэр үүдэ болон гэгээг үдэ уншжа хургаха талаар олонитын һабаруулгын хэ дүлэмринүүд республикын колхозуудтар, горогой болон аймагуудай эмхи зургаануудтар тон хангалтагүй ябуулагдана.

Партиан, комсомолтожо болон советскэ хүтэлбарилкы худалмэришэд бурят-монгол хэлэ дээрэ элдхэлүүдэ үр эрхитэй дунда хангай. Партиан агитациуудай секретарьнууд ба агитациуудай түсэдхэхэ камандуудай түрүүлэгшэнар энэ гүрэн түрэн хармусалгатай хэрэгсэ тоологгүй байна. Жэшээхэдэ, Верховно Совет дүүдэ хургаха интеллигентнэри бэлдэхэ үзүүдчэ бурят-монгол хэлэн дээрэ хургаха гайн дуралхы Бичурин-ий ВКП(б)-гай райкомой секретарь нүхэр Сифонов гэгшэ манай аймагуудта ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол хэлэ бэшэгыг мэдэхэ хүнүүд тон үсөөн гэжэ энэ дуралхы орог асраһан байдаг. Тигүг-б-шьэ, эдэ аймагуудай олонхи зонинь бурядууд байһанинь хэндэшы өнгтэ.

Мүн хүдөө ажатэй мэргэктэд болбол үндэр биян ургаса тулалга, агуу малаа хүгжөөхэ тухай элдхэлүүдчэ ба хөрэлт-өнүүдчэ олонитэ колхознигуудай дунда түрэлхи хэлэ дээрэнь хэлэгдэггүй гэһэнэ.

БМАССР-эй гэгээрэй Министрество болбол оро фавит дээрэ зохогдоһон үзэг бэшэгы олонитын дунда үргэһэн һабаруулха ябадалыг эмхидхэхэ уялгатай аад, өрынгөө энэ уялгы бэлдүүлэхэ ябадлыг ямаршы анхарал ба оролодог аргагүй байна. Мүн П институтай ба Зооветинститудай бурят багшанар ба студентнэри дунда энэ шухала худалхы эмхидхэгдэггүй ба энэ талаар бэлдэхэ-ийшы худалмэришүүд хэндэ-гүй байһа.

ВКП(б)-гай Бурят-Монголой Обком ба Министруудэй Совет болбол бурят-монгол үзэг бэшэгы һуралгы үргэһэн эмхидхэхэ тухай шухалын шухала тогтоол гаргаһан байна. Тигүг-б-шьэ, та интеллигентнэри энэ тогтоолы бидто хэрэг дээрэнь бэлдүүлхэ хэрэгтэ үрэн лани-саттайгээр хабадалсха байһабдтайн наадаһаб.

Һайн мэдэхгүй юумээр һайн юумэ хэхэгүй

Хоца Намсаревгай үгэнөө

Ород алфавит дээрэ зохогдоһон бурят-монгол үзэг бэшэгтэ арад зоние хургаха тухай ВКП(б) гай Обкомой бюрү ба БМАССР-эй Совет тогтоол гаргаһан байна. Энэ тогтоолы бэлдүүлэхэ гэһэнэ хүн бүхэндэ уялгатай, хүн бүхэ дэ харюулагата хэрэг байһагын мэдэхэ. Адам түүүч биднэр хуушан монгол бэшэгтэй байһан аад, һүүлэрнэ латын алфавитта ороһон байһабди. Эдэ хоер үзэгүүд бурят-монгол литературна са соёл културын хүгжэлтыг хангажа шадаһагүй байһан юм.

Тэрэнэй һүүлэр ород үзэгтэ ороһон байһабди. Энэ хадэа ахайбар өхэ илалта болоно. Энэ үзэг бэшэгтэ ашар бурят-монгол арад културын хэраарлашагыг хурдан тэрөөр мандаха бинэ һуури табигданхай байна.

Тигүг-б-шьэ бидэнэр бурят-монгол хэлэ бэшэгы улам хүгжөөхын, улам нарижуулхын түлөө бүхы хүсэл эрмэлзэлгөө һаран тэмсэхэ эрхэгтэйбди. Бидэнэр өһадынгөө дутуу дундануудыг хурсэр шүүмжэлжэ энэ талаар ажал хүдэлмэри өрнэ һайжоруулха еһотой байһабди.

Мүнөө хүдөө ногагуудта бурят-монгол үзэг бэшэгы шудалха һура сал ябуулагдажа байна. Энэ хэрэгтэ тулалга харюусанатай эрилодо бидэ интеллигентнэри урда табигдана. «Бурят-м. бурят газетэ уншгаггүй гүт, бурят зоний дунда бурят хэлэн дээрэ татай бэшэдэг гүт?» — гэжэ биднэр асуудла таби хангаһа үн гэжэ харуу сахабиойт. Биднэр мандахэбшн гэжэ гү, «ид оройдоошы мэдэхэгүбди» гэх-һа олоо харуу олохогүй шөги байна «Һайн мэдэхгүй юумэр һайн юумэ хэжэ шадахагүй» гэжэ арадай аман үгэ бин. Энэ хадэа бурят хэлэ бэшэгы һайн мэдэхэгүй байгад тэрэнэ ард зоние һайнаар хургажа шадахагыг гөһөн удхатай үгэ болоно.

Биданда дутуу юмэ олон. Хүдөө өнөөдөн болочо яба агуушары хэжэжэ үгэхэемни зүбшөөгит. Нэгэ бурят агроном хүдөө һарыад бурят зоний дунда ород хэлэн дээрэ элдхэл хэһэн байна галсадаг. Обкомой инструктор нүхэр Скворцов бурят хэлэ бурят хүнөө үлүү мэдэхэ бэйжэ, тэрэ элдхэһэнь бунга хэлэн дээр оршуулжа үгэһан байна. Мүн баһа манай бурят министрууд,

